Universitetet i Bergen
Det medisinsk-odontologiske fakultet

Styresak: 60/16

Sak nr.: 15/5771

Møte: 22.06.2016

Resultater utdanning, forskning og forskerutdanning

Grunnlagsdokumenter i saken

a) Fakultetsstyresak 19/16: Utdanningsmeldingen 2015
b) Fakultetsstyresak 20/16: Forskingsmelding 2015
c) Fakultetsstyresak 21/16: Forskerutdanningsmeldingen 2015
d) Fakultetsstyresak 22/16: Årsmelding forskerlinjen 2015
e) Vedlegg: Notat – Utdanningsaktivitet - Resultater 2015
f) Vedlegg: Notat – Forskningsaktivitet - Resultater 2015
g) Link: Tilstandsrapport for høyere utdanning 2016: https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/tilstandsrapport-for-hoyere-utdanning-2016/id2498657/
h) Link: Forskningsbarometeret 2016: https://www.regjeringen.no/no/tema/forskning/innsiktsartikler/forskningsbarometeret/id635788/

Hva saken gjelder

I denne saken gis en kort oversikt over viktige resultatparametere for utdanning og forskning som legges til grunn ved strategisk planlegging og veivalg ved fakultetet.

Kunnskapsdepartementet har nylig offentliggjort sin årlige tilstandsrapport for høyere utdanning og forskningsbarometeret som gir mye nyttig informasjon om utviklingen i sektoren.

Fakultetsdirektørens kommentarer

Generelt leverer fakultetet godt på en rekke områder innen utdanning og forskning. Vi har flere studenter og bedre forskningsresultater enn tidligere år. Dette vil også gi seg utslag i mer handlingsrom i neste års budsjett.

Utdanning
Fakultetet tar opp studenter til 298 grunnstudieplasser hvert år. Søknaden til studiene er jevnt over god og fakultetets samlede gjennomføringsandel (studiepoeng) på 95 % i 2015, var høyeste ved UiB.

Fakultetet har hatt en positiv utvikling i studiepoeng de senere årene og det er god vekst med 60 flere årsenheter fra 2014 til 2015.

I 2015 ble det fullført 290 grader ved fakultetet som er en nedgang fra 346 i 2014. Antall grader varierer noe mellom år.

Forskning
Antall publikasjoner har økt noe de siste årene, og i 2015 utgikk 1273 publikasjoner fra fakultetet. Nivå 2-publiseringen er imidlertid nokså uendret, noe som innebærer at andelen nivå 2-publisering går noe ned. Fakultetet har en dobling i antall publikasjonspoeng fra 2014 til 2015 som skyldes ny utregningsmåte, men fakultetets andel av UiBs publikasjonspoeng ville vært uendret med tidligere beregningsmodell.

I 2015 ble det avlagt 98 doktorgrader ved fakultetet som er opp 23 grader fra 2014. I 2015 utgjorde våre doktorgrader 40 % av det totale antallet avlagte doktorgrader ved UiB. 97 kandidater ble tatt opp i ph.d.-programmet i 2015 som er på nivå med tidligere år.

I vedlagte notat er utviklingen av viktige nøkkeltall knyttet til forskning og utdanning omtalt. Disse gir noen viktige indikasjoner på utviklingen ved fakultetet.

Forslag til vedtak

1. Fakultetsstyret tar orientering om nøkkeltall for utdanning og forskning til etterretning.

Inger Hjeldnes Senneseth
fakultetsdirektor

Ørjan Hauge
Seksjonsleder

VEDLEGG:
1) Vedlegg: Notat - Utdanningsaktivitet - Resultater 2015/EIDA
2) Vedlegg: Notat – Forskningsaktivitet - Resultater 2015/TOOL

Utdanningsaktivitet – resultater 2015

Notatet gir en kort oversikt over nøkkeltall for utdanningsområdet ved fakultetet i 2015. Høsten 2015 hadde fakultetet 1943 registrerte studenter og 541 faglige årsverk, noe som gir et forholdstall på 3,6 studenter pr. faglige årsverk.[1]

Studieplasser og opptak til grunnstudier

Vi hadde 298 studieplasser til fakultetets grunnstudier i 2015. Til det nasjonale opptaket i 2016 er det lyst ut 5 ekstra plasser under profesjonsstudiet i medisin, noe som bringer totalen opp til 303 for neste rapporteringsår.

	2011	2012[2]	2013	2014	2015
MOF	288	298	298	298	298
Totalt UiB	3960	4000	3930	3860	3826
MOF andel av UiB	7,3 %	7,5 %	7,6 %	7,7 %	7,7 %

Tabell 1 – Studieplasser under Samordna opptak

Vi tar opp flere studenter enn opptaksrammen skulle tilsi for å motvirke effekten av frafall gjennom hele studiet. Målsetningen vår er å ha likt antall studenter som opptaksramme om lag halvveis i studiene.

For alle våre grunnstudier, med unntak av Bachelorprogram i human ernæring, opererer myndighetene med måltall for antall ferdige kandidater med autorisasjon. Måltallet ligger forholdsvis nært til opptaksrammen, og overbooking har derfor vist seg nødvendig.

Måltallene ble innført i 2014, og ble satt til gjennomsnittlig kandidatproduksjon for den enkelte utdanning i årene 2009-2012. Nye studieplasser føyes på med et forhold på 1:0,8 mot ferdige kandidater. Vi ser blant annet at fakultetet forventes å uteksaminere 25 farmasøyter i året, mot 24 studieplasser.[3]

[1] Dette er det klart laveste forholdstallet på UiB og skyldes at vårt fakultet i stor grad driver profesjonsstudier med intensive løp og mer oppdelt undervisning i mindre grupper etc. Dette er dermed ikke dette noe godt mål på arbeidsbelastning i seg selv.

[2] Det ble i 2012 lyst ut 10 nye plasser på Medisinstudiet

[3] Skyldes antakelig at den nå nedlagte provisorutdanningen for reseptarer nå er nedlagt også var med i beregningsgrunnlaget. Tallet er likevel høyt.

	Studie-plasser	Søkere totalt	Opptatte[4] studenter	Poenggrense førstegangs-vitnemål	Poenggrense ordinær kvote	Måltall ferdige Kandidater 2015
Medisin	160	2685	166	58,2	66,5	156
Odontologi	48	1036	55	55,3	64,1	45
Human ernæring	34	563	33	50,3	54,8	-
Tannpleie	32	799	28	40,3	43,7	30
Farmasi	24	651	30	50,6	54,8	25
Totalt	**298**	**5734**	**312**			

Tabell 2 - Søker- og opptaksdata grunnstudier 2015

Opptaket for 2015 har små variasjoner i forhold til 2014, med unntak av medisinstudiet som tok opp 166 studenter i 2015 mot 184 i 2014. Opptaket i 2014 var forholdsvis stort sammenlignet med tidligere år, mens vi tok opp henholdsvis 170 og 179 studenter i 2013 og 2011.

Hovedsakelig skjer frafall fra våre studier etter fullført første semester. Det vil derfor være interessant å følge opp antall aktive studenter på kull 14 og 15 i medisin høsten 2016 for å se hvordan et stort og et mindre opptak har slått ut, særlig ettersom disse to kullene følger ulike studieplaner.

Antall søkere har gått noe ned for medisin og odontologi sammenlignet med 2014, mens vi ser en økning for ernæring, tannpleie og farmasi. Særlig for ernæring og tannpleie er det en gledelig sterk økning på henholdsvis 22 % og 16 %.

Vi ser en økning i poenggrensen for førstegangsvitnemål på alle våre studier, med unntak av odontologi. Den største økningen er på medisinstudiet, der grensen øker med 0,8 poeng fra 2014, noe som kan forklares med at vi tok opp færre studenter.

Studiepoengproduksjon

Tabell 3 viser studiepoengproduksjonen for de ulike studieprogrammene ved MOF for 2015. Tallene er presentert i antall årsenheter. Én årsenhet tilsvarer en produksjon på 60 friske studiepoeng. Produksjonen rapporteres for det studieprogrammet studenten har aktiv studierett på. Eksempelvis, om en medisinstudent og en odontologistudent begge avlegger eksamen i emnet MEDOD1, vil deres poeng tilskrives deres respektive program i denne tabellen.

[4] Med «opptatte» studenter menes studenter som har takket ja til opptak, registrert seg og betalt semesteravgift

	2013	2014	2015	Kategori
Bachelorprogram i human ernæring	70,5	58,38	60,05	F
Bachelorprogram i tannpleie	59,58	63,5	60,42	D
Erfaringsbasert master i helseledelse, kvalitetsforbedring og helseøkonomi	24,67	20,66	25,5	D
Forskerlinjen ved Det medisinske fakultet	28,37	35,75	40,8	A
Integrert mastergrad i odontologi	195,35	203,87	223,42	A
Integrert masterprogram i farmasi	86,37	100,55	106,37	B
Internasjonale programmer og avtaler	10,2	18,86	34,16	F
Klinisk masterstudium for fysioterapeuter i manuellterapi (MFMT)	19,5	33,25	17,42	C
Master s programme in Oral Sciences	4,65	5,95	5,97	C
Masterprogram i biomedisin (tidl. medisinsk biologi)	45,53	39,37	35,7	C
Masterprogram i ernæring - Human ernæring	18,2	19,32	14,35	D
Masterprogram i farmasi for reseptarer	7,2	4,83	1	C
Masterprogram i helsefag - Fysioterapivitenskap	12,92	13,08	12,25	D
Masterprogram i helsefag - Genetisk veiledning	5,03	10,33	4	D
Masterprogram i helsefag - Radiograf/Bioingeniør	6,27	5,23	3,15	D
Masterprogram i helsefag - Sykepleievitenskap	13,12	12,33	9,02	D
Masterprogram i helsevitenskap			5,25	D
Masterprogram i internasjonal helse	15,23	19,32	18,23	D
Masterprogram i klinisk ernæring	21,17	27,18	19,62	C
Medisinstudiet	853,43	876,08	927,2	A
Spes. utdanning i odontologi	22,62	20,3	29,3	IS
Årsstudium, Det medisinsk-odontologiske fakultet	18,15	5,85	4,08	F
Sum	**1 547,47**	**1 599,61**	**1 662,43**	

Tabell 3 - Studiepoengproduksjon[5]

Studiepoengene gir grunnlag for utdanningskomponenten av finansieringssystemet for universiteter og høyskoler. Dersom en institusjon øker eller reduserer faktisk avlagte studiepoeng, økes eller reduseres institusjonens resultatbaserte uttelling tilsvarende, målt i en sats for budsjettuttelling per 60-studiepoengsenhet (årsenhet) for ulike finansieringskategorier.

Tabell 3 viser hvilke finansieringskategorier våre studieprogram befinner seg under, og tabell 4 hvilken uttelling årsenhetene gir (etter gjeldende satser). Kategori A gir for 2015 høyest uttelling med 145 000 kroner mens kategori F gir lavest uttelling med 36 000 kroner.

Finansierings kategori	Beløp 2015
A	145 000
B	111 000
C	73 000
D	53 000
E	44 000
F	36 000

Tabell 4 – Finansieringskategorier 2015

Vi kan av tabell 3 se at fakultetet samlet sett har hatt en positiv utvikling i studiepoeng de senere årene, med en økning på i overkant av 60 årsenheter fra 2014 til 2015. I absolutte tall vil størsteparten av denne utviklingen tilskrives medisinstudiet, og kan muligens delvis forklares med det tidligere nevnte store opptaket i 2014. Men vi ser også at, justert for størrelsen på programmene,

[5] Noen små EVU-kurs, samt andre kurs med minimal aktivitet er tatt ut av tabellen for å gi et forenklet bilde. Fakultetets totalsum vil dermed være noe høyere enn summen av de enkelte programmene i tabellen.

odontologi bidrar med en minst like stor andel, ca. 20 årsenheter. Odontologi hadde også i 2014 et noe større opptak enn i 2013.

Utviklingen beskrevet her slår økonomisk heldig ut for fakultetet, da både medisin- og odontologistudentene befinner seg i høyeste finansieringskategori. Farmasistudiet har også hatt en god utvikling de senere år.

Manuellterapi og genetisk veiledning (fra 2015 studieretning under masterprogram i helsevitenskap) har kun opptak annen hvert år som forklarer de store svingningene på disse programmene.

Gjennomføringsandel

Samlet var gjennomføringsprosenten ved fakultetet 94,8 % for 2015. Det er den klart høyeste blant alle fakultetene ved UiB. Dette skyldes den høye andelen av profesjonsstudier med intensive studieløp og stort innslag av obligatorisk undervisning hvor studentene selv ikke kan endre utdanningsplanene sine.

Gjennomføringsprosenten er noe ulik for de ulike programmene. De små programmene er sårbare for svingninger på grunn av lite antall studenter og at det ikke er opptak hvert år på alle programmene.

Fullførte grader i 2015

Studieprogram	2013	2014	2015
Bachelorprogram i human ernæring	12	17	17
Bachelorprogram i tannpleie	18	19	21
Erfaringsbasert master i helseledelse, kvalitetsforbedring og helseøkonomi	6	2	5
Integrert mastergrad i odontologi	37	35	44
Integrert masterprogram i farmasi	11	21	14
Klinisk masterstudium for fysioterapeuter i manuellterapi (MFMT)	3	27	1
Master s programme in Oral Sciences		4	2
Masterprogram i biomedisin (tidl. medisinsk biologi)	18	21	17
Masterprogram i ernæring - Human ernæring	7	14	5
Masterprogram i farmasi for reseptarer	2	5	
Masterprogram i helsefag - Fysioterapivitenskap	7	6	7
Masterprogram i helsefag - Genetisk veiledning	1	5	2
Masterprogram i helsefag - Radiograf/Bioingeniør	4	2	1
Masterprogram i helsefag - Sykepleievitenskap	5	5	6
Masterprogram i internasjonal helse	7	9	6
Masterprogram i klinisk ernæring	7	13	8
Medisinstudiet	139	141	134
Sum	**286**	**346**	**290**

I 2015 ble det fullført 290 grader ved fakultetet, en nedgang fra 346 i 2014. Rundt halvparten av reduksjonen kan forklares med at Klinisk master i manuellterapi, som har opptak annethvert år, ikke normert skulle uteksaminere noen i 2015. Det samme gjelder genetisk veiledning, selv om kandidatene uansett er få, også i «aktive» semestre. Nedgang på farmasistudiet kan delvis forklares med at det i 2015 var noen flere kandidater som ble veiledet fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet sammenlignet med 2014. Graden rapporteres da for dette fakultetet.

Human og klinisk ernæring har begge gått kraftig tilbake fra 2014, og er mer på nivå med 2013. Det er verdt å merke seg en positiv økning ved odontologistudiet, og antall uteksaminerte kandidater ligger tett opp mot opptaksrammen. Det er varslet at uteksaminerte kandidater vil få større betydning for finansieringen av norsk høyrere utdanning fremover, men det er enda ikke etablert hvordan fordelingen av midler basert på gradsproduksjon vil gjennomføres.

Internasjonalisering

I 2015 sendte vi totalt 67 studenter til delstudier i utlandet. Dette er imidlertid basert på DBH-data, og inkluderer derfor ikke utvekslingsopphold under 3 måneders varighet. Det reelle tallet på utreisende studenter vil derfor være høyere. I 2014 var tallet på utreisende studenter 64, men fordelingen mellom programtilhørighet og avtaletyper har endret seg.

I 2014 utgjorde farmasistudenter som tok obligatoriske emner ved University of East Anglia en forholdsvis stor del av de utreisende. Fra 2015 tilbys disse emnene ved UiB, og slår dermed ikke lenger ut på internasjonaliseringsstatistikken. Grunnen til at MOF ligger på noenlunde samme nivå av utreisende studenter i 2015 skyldes hovedsakelig større utreiseaktivitet under Erasmus + avtaler, særlig knyttet til medisinstudiet.

Fakultetet har en bra økning (over 10%) i antall innreisende studenter, fra 78 i 2014 til 88 i 2015. Økningen skyldes flere Erasmus + studenter til ernæring, biomedisin og medisin. Vi ser en kraftig reduksjon i TROPED-studenter til Institutt for global helse og samfunnsmedisin i samme periode, men dette kan skyldes at en del av disse er på kortere opphold enn tidligere, og dermed ikke kommer med i statistikken.

25.05.16 EIDA

Forskningsaktivitet - resultater 2015

I notatet omtales utviklingen på følgende parametere for forskningsaktiviteten;

- Vitenskapelig publisering
- Avlagte doktorgrader

I dette notatet er skillet mellom interne og eksterne finansieringskilder ikke vektlagt.

Vitenskapelig publisering

Antall publikasjoner ved fakultetet har økt jevnt de siste årene og i 2015 ble 1273 publikasjoner kreditert MOF. Veksten har i hovedsak kommet i nivå 1-publikasjoner slik at til tross for en liten, men jevn vekst i antall nivå 2-publikasjoner, er andelen nivå 2-publikasjoner redusert, fra 25 % i 2009 til 21 % i 2014, før en liten oppgang til 23 % i 2015 (figur 1).

Figur 1 Antall publikasjoner ved MOF (Nivå 1 og 2) 2009-2015

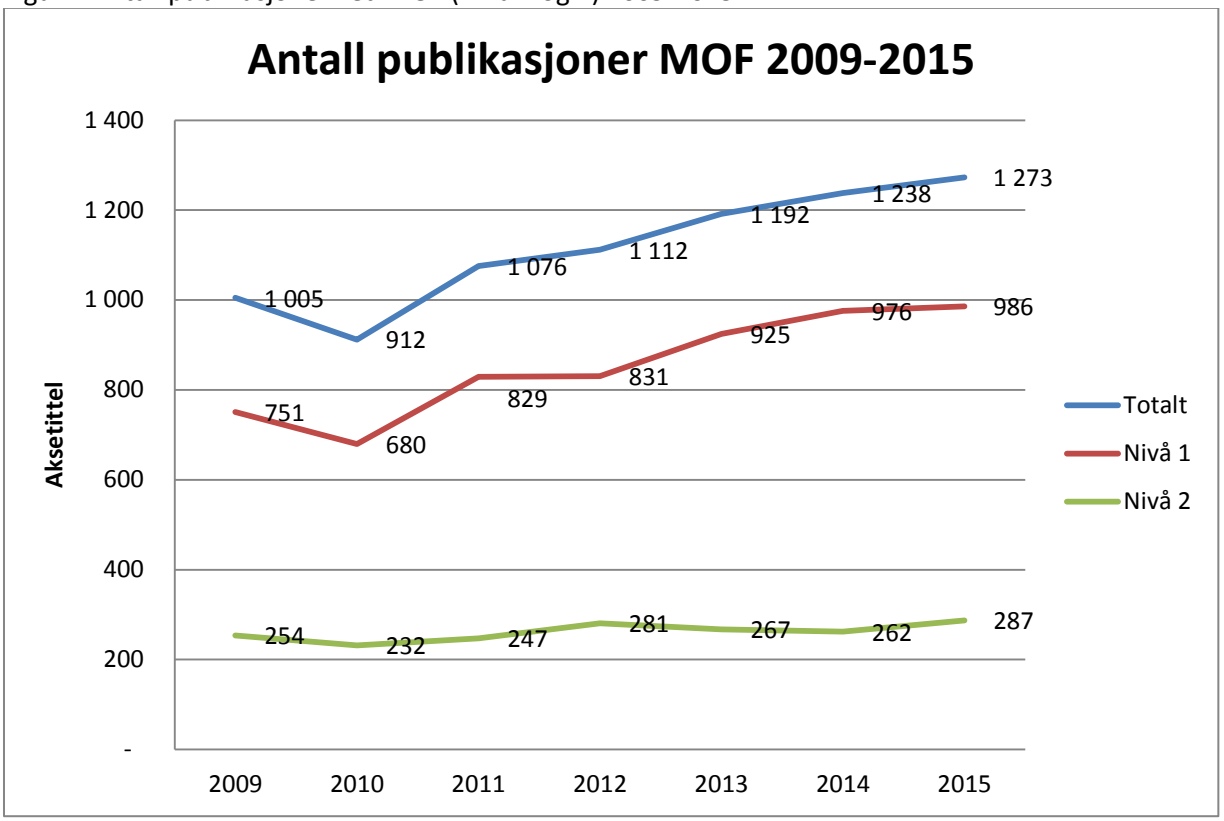

Når vi bryter tallene ned på instituttnivå, er bildet mer variert (figur 2 og 3). Tidsseriene er her kun gjengitt fra 2013, da tallene for tidligere år ikke vil være sammenlignbare på grunn av endring i instituttstrukturen. Også for 2013 er det noen feilkilder i dataene, da enkelte publikasjoner fortsatt er rapportert på gamle enheter. Dette er særlig tydelig for IGS (en del publikasjoner er fortsatt registrert på SIH), men gjelder også til en viss grad de andre instituttene. Fremstillingen tar ikke hensyn til dette, og tidsseriene må derfor leses med dette i bakhodet.

Figur 2: Antall publikasjoner per institutt

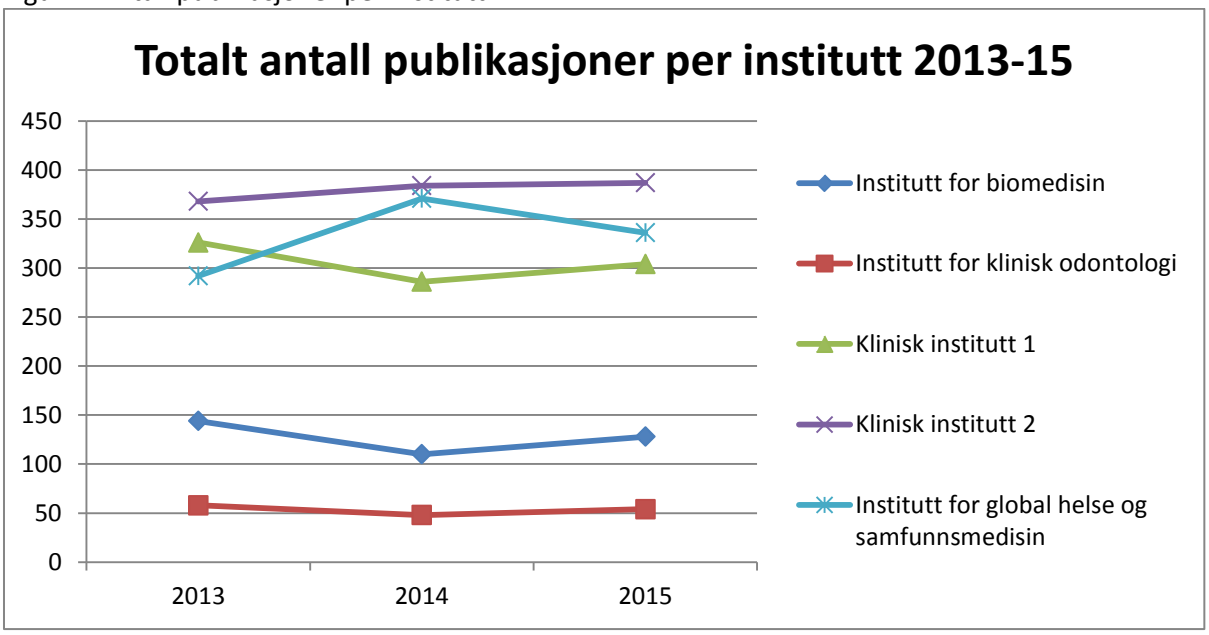

Figur 3: Nivå 2-publisering per institutt 2013-2015

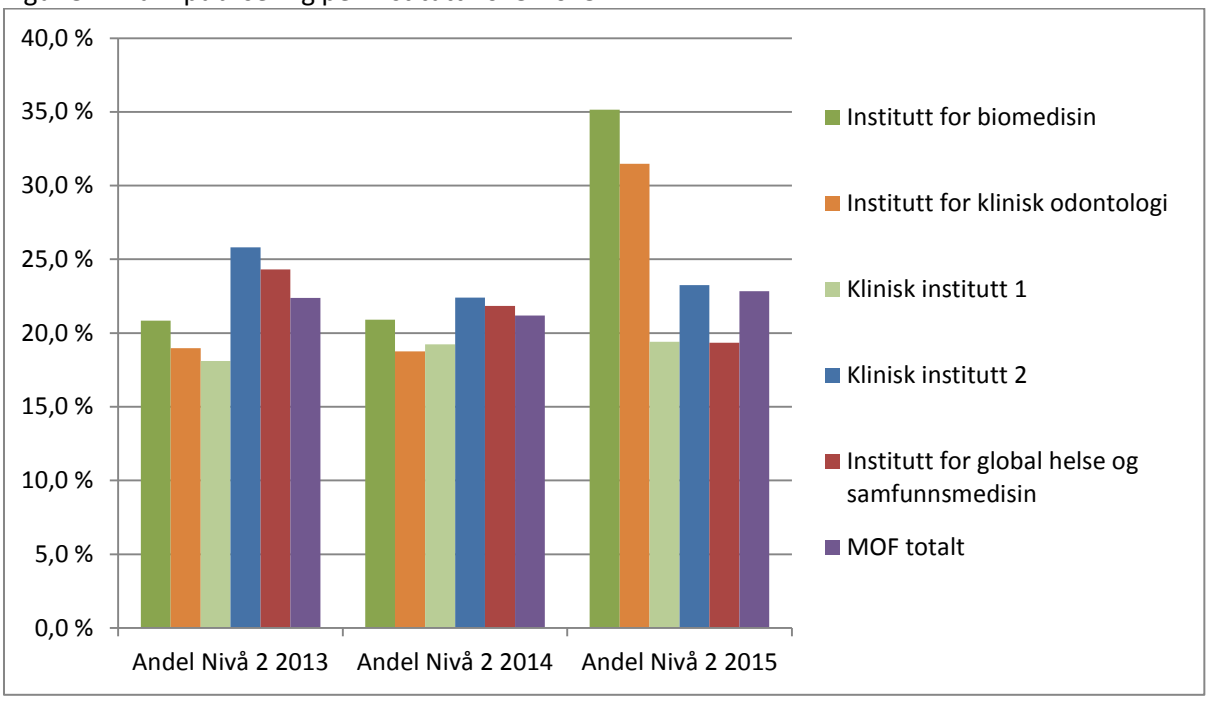

MOF hadde 43 % av alle publikasjonene ved UiB i 2015, dette er på nivå med MOFs andel i 2014. På grunn av den nye modellen for utregning av publikasjonspoeng, gjør fakultetets andel av UiBs publikasjonspoeng et sprang fra 20 % i 2014 (gammel modell) til over 26 % i 2015 (ny modell). Andelen publikasjonspoeng ville vært uendret fra 2014 til 2015 dersom man ikke hadde endret måte å regne publikasjonspoeng på (figur 4).

Den nye modellen hadde som mål å være mer fagnøytral enn den gamle og å gi økt stimulans til sampublisering mellom institusjoner nasjonalt og internasjonalt, samtidig som den fortsatt skulle

motvirke ønsket om å sette opp flere forfattere på publikasjonen enn det som er rimelig (se www.cristin.no for mer informasjon). Denne endringen slår positivt ut for oss fordi våre forskere i stor grad sampubliserer med fagfeller utenfor egen institusjon. Dermed dobles fakultetets publikasjonspoeng i den nye modellen. Hvordan den nye modellen slår ut økonomisk for UiB og vårt fakultet vil først bli klart når statsbudsjettet for 2017 legges fram i oktober 2016.

Figur 4 Publikasjonspoeng – andel (MOF) av UiB

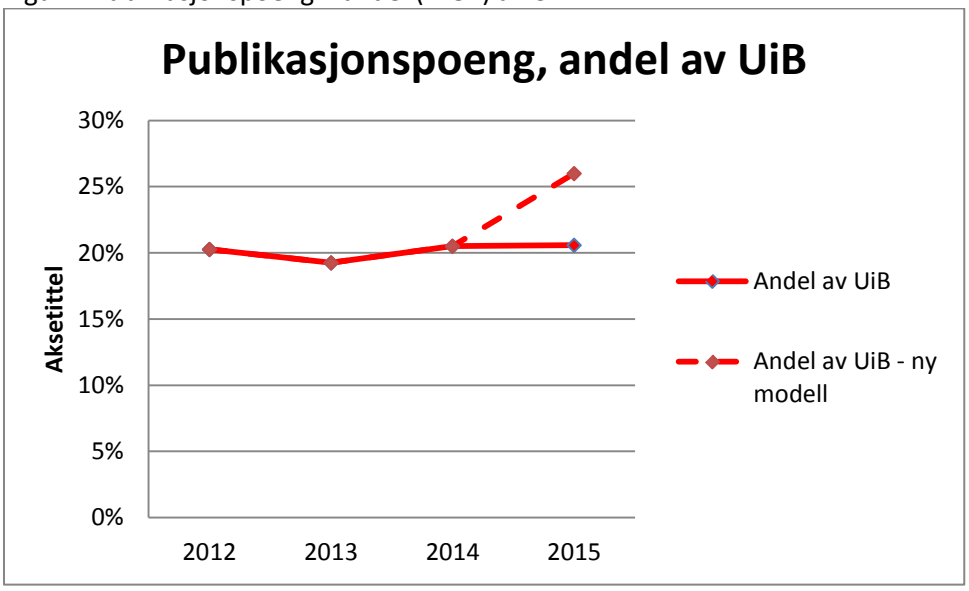

Doktorgrad

I 2013 ble det avlagt hele 115 doktorgrader ved fakultetet (figur 5). Dette er vårt høyeste antall ph.d.-grader noensinne. Året etter var det en stor nedgang til 75 doktorgrader, mens det i 2015 økte til 98 avlagte doktorgrader. Det er naturlig at antall avlagte doktorgrader vil svinge noe de enkelte år, men vi antar at antall avlagte doktorgrader i 2012 og 2013 er høyere enn det nivået vi kan forvente framover. Dette skyldes i hovedsak at MOF de siste årene har tatt opp noe færre ph.d.-kandidater enn man gjorde en periode. Denne trenden ser vi også på UiB som helhet, og noe av årsaken er at eksterne finansieringskilder har økt sitt fokus på postdoktorstipend. Opptak i doktorprogrammet varierer noe mellom år, men opptaket ved MOF har de siste årene lagt på rundt 100 i året (figur 6). Netto gjennomstrømningstid for våre doktorgradskandidater var i 2014 3,4 år. Det er noe kortere enn gjennomsnittet for UiB totalt. MOF er det fakultetet på UiB med størst doktorgradsproduksjon (figur 7). MOFs resultater er derfor helt avgjørende for UiBs totale resultat.

Figur 5 Disputaser 2012-2015

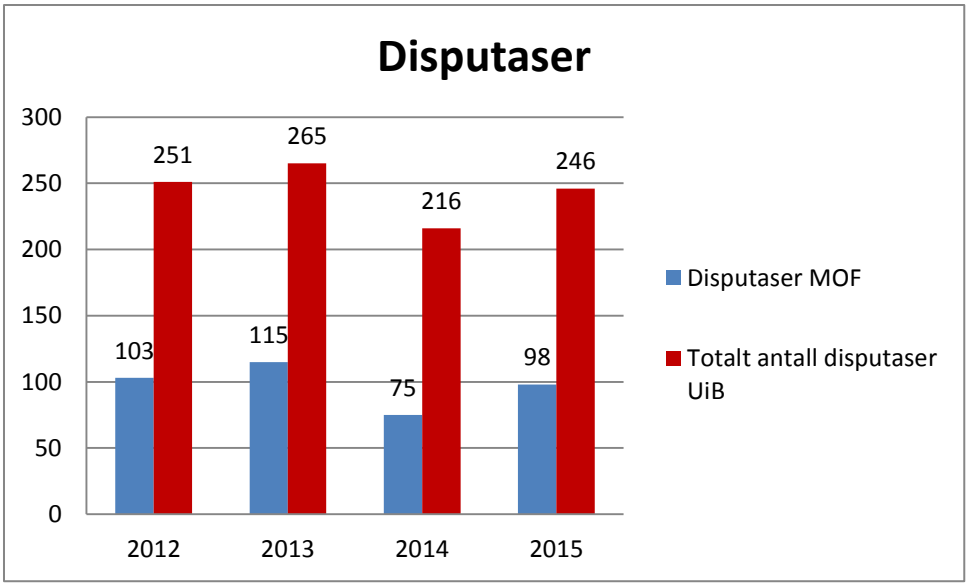

Figur 6 Opptak ph.d. 2012-2015

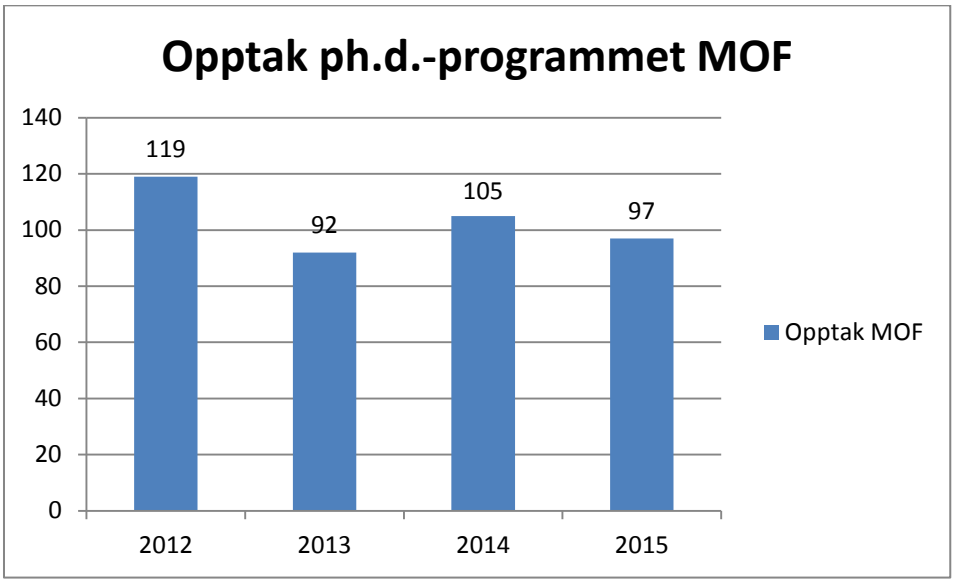

Figur 7 MOFs andel av alle disputaser ved UiB

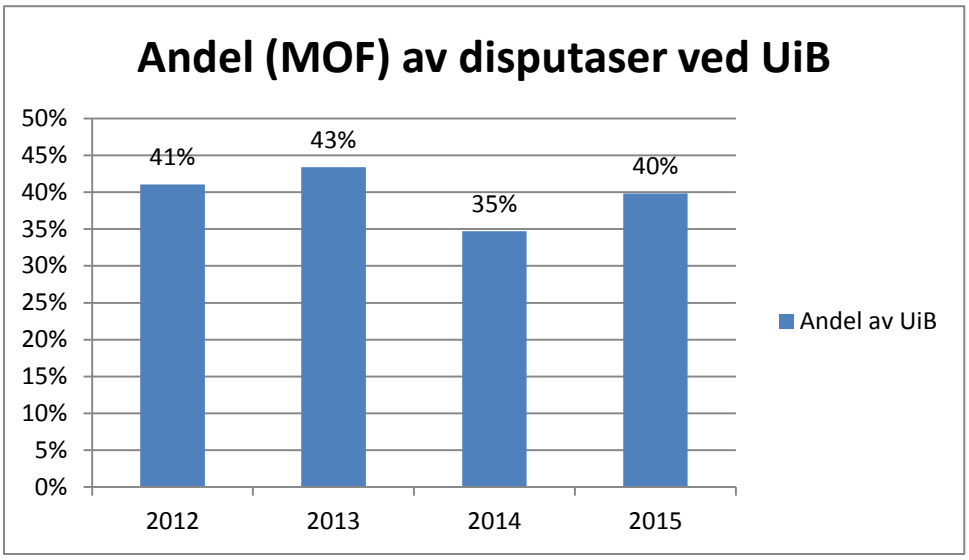

Avlagte doktorgrader gir økonomisk uttelling til universitetene, som videreføres til fakultetene. Økningen på 23 doktorgrader fra 2014 til 2015 vil derfor gi fakultetet økt økonomisk handlingsrom.

Forskerlinjen

Det er 92 studenter i forskerlinjeprogrammet (15 av disse vil bli uteksaminert i juni 2016) ved fakultetet medio mai 2016.

Forskerlinjen er et spesialtilbud for lege- og tannlegestudenter (inntil 10 %) som har interesse for forskning og som kan tenke seg å forske parallelt med studiene. Dette vil si at inntil 15 studenter fra medisin og 2 fra odontologi kan tas opp årlig. De siste tre årene er mellom 14 og 18 studenter tatt opp på forskerlinjen. Alle fakultetets institutter har forskerlinjestudenter. Forskerlinjestudenter gir et godt rekrutteringsgrunnlag for doktorgradsprogrammet. I 2015 ble 16 forskerlinjestudenter uteksaminert.
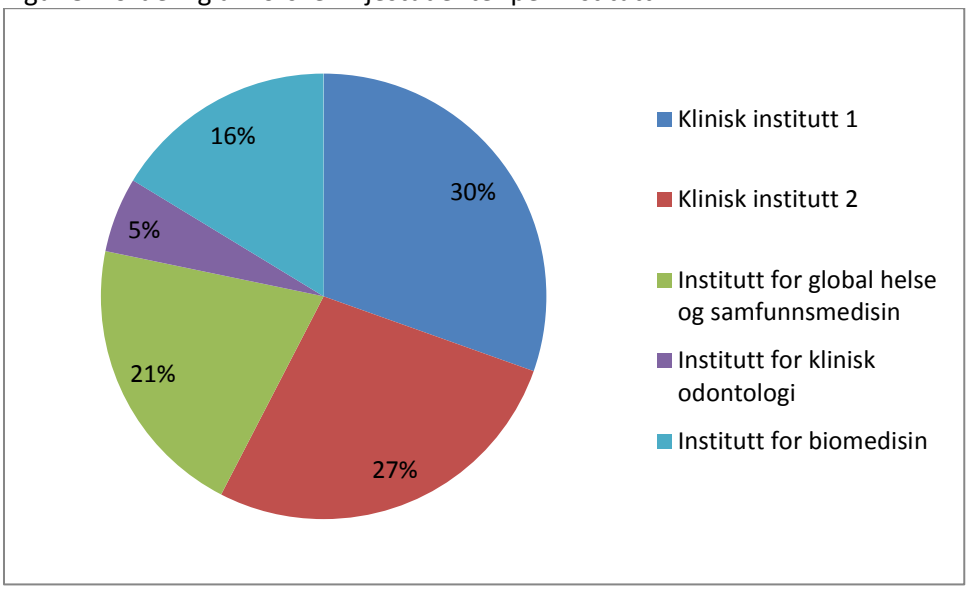
Figur 8: Fordeling av forskerlinjestudenter per institutt